

نخستین جریان نهضت انقلابی چه بود؟

۲۹ خرداد ۱۴۰۵ ساعت ۱۷:۰۲

اولین ندای آزادی خواهی در محرم سال ۱۳۲۳ هجری قمری از کرمان به وسیله چند تن از روحانیون آن شهرستان بلند شد. حاکم آن شهر شاهزاده رکن الدوله به آزار آنان برخاست و طی شورش و بلوا چند تن کشته شدند

تحولات انقلاب مشروطه، پروسه‌ای طولانی مدت بود که طی اتفاقات و رویدادهای مختلف سیاسی شکل گرفت. وجه مشترک تمامی این اتفاقات، ندای آزادیخواهی و اصلاحات سیاسی بود. از این رو اولین واکنش‌ها نیز نسبت به استبداد و ظلم سیاسی از سوی طبقه حاکم صورت گرفت:

«اولین ندای آزادی خواهی در محرم سال ۱۳۲۳ هجری قمری از کرمان به وسیله چند تن از روحانیون آن شهرستان بلند شد. حاکم آن شهر شاهزاده رکن الدوله به آزار آنان برخاست و طی شورش و بلوا چند تن کشته شدند. محمدعلی میرزا نایب السلطنه حکمران کرمان را به تهران خواست و ظفرالسلطنه را به آن شهر فرستاد. او با شدت و خشونت به فرو نشاندن آتش شورش پرداخت. همین که خبر نهضت کرمان به تهران رسید، انجمن‌های ملیون که چندی بود به ریاست دو تن از علمای مشروطه خواه تهران سید عبدالله بهبهانی و سید محمد طباطبایی تشکیل می‌شد، تصمیم گرفتند از شاه که تازه از سفر اروپا بازگشته بود، عزل ظفرالسلطنه را از حکومت کرمان بخواهند و عریضه‌ای در آن باب به شاه نوشتند عین‌الدوله عریضه را توقیف کرد و درصد جلوگیری از مقاصد ملیون برآمد و چند تن از اعضای انجمن مخفی ایشان را دستگیر و زندانی نمود. آزادی‌طلبان به هیجان آمدند و گرد روحانیون که آن زمان کانون توجه و اجتماع مردم بودند، جمع شدند. وعاظ زبردست از قبیل ملک‌التکملین و سید جمال‌الدین واعظ اصفهانی و امثال آنان بالای منبرها و در مساجد و محافل، اعمال عین‌الدوله را مورد انتقاد شدید قرار دادند و مردم را به فساد اخلاق و رویه درباریان آشنا نمودند. در همان اوقات، اجتماعی از مردم طبقات مختلف تهران در مسجد شاه تشکیل گردید، خطابه‌هایی در باب آزادی و حکومت مشروطه پارلمانی از طرف علما خوانده شد.»

منبع: علی اصغر شمیم، ایران دوره سلطنت قاجار قرن سیزدهم و نیمه اول قرن چهاردهم، تهران، بهزاد، ۱۳۸۹، چاپ دوم، صص

